

rozhodl dne 28. června 2005 v plénu o návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu ČR, zastoupených JUDr. K. Š., advokátkou, na zrušení ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, za účasti Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky jako účastníků řízení, takto:

Ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Odůvodnění

I.

Dne 5. 5. 2004 byl Ústavnímu soudu doručen návrh 18 senátorů Senátu Parlamentu ČR (dále jen "navrhovatelé") na zrušení ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o vnitrozemské plavbě"), pro jeho rozpor s čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1, 3 Ústavy, čl. 11 čl. 35 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), čl. 1 Dodatkového protokolu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jakož i s obsahem Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, oznámené pod č. 107/2001 Sb. m. s. (dále jen "Bernská úmluva").

Navrhovatelé uvádějí, že přijetím tohoto zákonného ustanovení překročil Parlament ČR své postavení zákonodárce, ustanovení nemá normativní povahu a nemá ani návaznost na jinou normativní část zákona. Jedná se o předběžné výkladové rozhodnutí o budoucí otázce v individuální věci. Tím, že Parlament rozhodl, že konkrétní vodní cesta je ve veřejném zájmu, aplikoval neurčitý právní pojem na konkrétní případ, což však přísluší zásadně správnímu orgánu, event. následně soudu, došlo tak k porušení principu dělby moci. Parlament totiž není oprávněn jakkoliv do moci výkonné zasahovat, napadeným zákonným ustanovením Parlament odebral právo správním orgánům rozhodnout, co je veřejným zájmem a z jakého důvodu.

Napadeným ustanovením došlo podle názoru navrhovatelů rovněž k porušení práva na soudní přezkum, neboť jím bylo znemožněno přezkoumat v systému správního soudnictví, zda správní orgán správně aplikoval neurčitý právní pojem veřejného zájmu na konkrétní situaci. Tato otázka již totiž byla vyřešena zákonodárcem, přičemž obecné soudy přezkoumávají rozhodnutí orgánů veřejné moci z pohledu zákonnosti. Navrhovatelé u shora uvedených námitek odkazují na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1/2000 a Pl. ÚS 40/02.

Rozpor napadeného ustanovení s Bernskou úmluvou spatřují navrhovatelé v tom, že součástí rozvoje a modernizace vodní cesty má být vybudování Vodního díla Prostřední Žleb a Malé Březno a Nový plavební stupeň Přelouč, kde se vyskytují živočišné druhy chráněné touto úmluvou, jež by byly vybudováním těchto vodních děl dotčeny. Ohroženými živočišnými druhy, chráněnými Bernskou úmluvou, jsou v daném případě vydra říční, ledňáček říční, orel mořský, orlovec říční, čáp černý, pisík obecný, morčák bílý, kulík říční, bobr evropský, losos obecný, modrásek bahenní, modrásek očkovaný, páchník hnědý, kuňka obecná, ropucha zelená, rosnička zelená, skokan ostronosý, skokan zelený, skokan skřehotavý, skokan hnědý a ještěrka obecná.

Napadené ustanovení přitom vyjímá stanovenou vodní cestu z ochrany stanovené Bernskou úmluvou. Jakkoliv tato úmluva umožňuje určité výjimky z ochrany živočichů a rostlin, uvedené vynětí rozhodně mezi tyto povolené výjimky nepatří.

Navrhovatelé rovněž uvádějí, že z parlamentní rozpravy vyplývá, že cílem napadené úpravy je upřednostnit výstavbu vodní cesty před vlastnickým právem a právem na ochranu životního prostředí, obejít případné neudělení výjimky z ochrany životního prostředí a chránit rejdaře, loďaře a stavaře před těmi, kteří by chtěli stavbám zabránit. Základní právo na životní prostředí přitom stojí na výrazně vyšší úrovni než blíže nedefinovaný veřejný zájem. V této souvislosti navrhovatelé odkazují na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 35/93.

K otázce ochrany vlastnického práva navrhovatelé odkazují na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v případě Sporong a Lonnröth v. Švédsko (1982), ve kterém soud konstatoval, že konflikt veřejných zájmů s ochranou vlastnického práva musí být řešen v souladu s principem "fair balance". Tato možnost vyvažování je ale napadeným ustanovením apriori vyloučena a řešena v neprospěch vlastnického práva.

II.

Ústavní soud si podle ustanovení § 69 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu") vyžádal vyjádření k podanému návrhu od Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky, jako účastníků řízení.

Předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky PhDr. Lubomír Zaorálek ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že účelem ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě bylo umožnit plynulejší výstavbu vodní cesty v těch úsecích Labe a Vltavy, které jsou rozhodující pro podnikání v oblasti vnitrozemské plavby. Tato úprava nezasahuje do již probíhajících správních řízení, ale týká se pouze úpravy do budoucna, rovněž nezasahuje do pravomocí exekutivy, která v jednotlivých správních řízeních posuzuje věc samostatně s tím, že proces správního uvážení záleží jen na ní. Předseda Poslanecké sněmovny konstatoval, že zákon byl schválen po řádně provedeném normotvorném procesu, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen. Za tohoto stavu věci předseda Poslanecké sněmovny vyjádřil stanovisko, že zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou, ústavním pořádkem a naším právním řádem. Je ovšem na Ústavním soudu, aby v souvislosti s podaným návrhem na zrušení ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě posoudil ústavnost uvedeného ustanovení a vydal příslušné rozhodnutí.

Tehdejší předseda Senátu Parlamentu České republiky doc. JUDr. Petr Pithart ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že Senát se při projednávání napadené novely neztotožnil s původně navrženým vyloučením zákazů stanovených podle zákona o ochraně přírody a krajiny, v čemž spatřoval nepřipustné zasahování moci zákonodárné do moci výkonné. Proto schválil vypuštění předmětné části návrhu, s čímž se následně ztotožnila i Poslanecká sněmovna. Ve věci napadeného ustanovení však Senát většinově neshledal takové porušení ústavních principů, které by mělo vést k jeho neschválení. Napadené ustanovení nerozhoduje o preferenci určité činnosti před druhou, tj. konkrétně nepreferuje rozvoj a modernizaci vodní cesty před ochranou zvláště chráněného území, ale povyšuje první z nich na veřejný zájem. V příslušných správních řízeních tedy budou příslušné orgány povolány posoudit, který z těchto veřejných zájmů má prioritu a za jakých podmínek. Ve smyslu § 43 zákona o vnitrozemské plavbě výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích mohou být uděleny jen v případě, pokud jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody. Je nicméně otázkou, zda označení rozvoje a modernizace konkrétně vymezené vodní cesty za veřejný zájem není v rozporu s principem dělby moci. K jejímu zodpovězení je však příslušný Ústavní soud.

Ústavní soud si dále vyžádal podle ust. § 48 odst. 2, § 49 odst. 1 zákona o Ústavním soudu vyjádření Ministerstva dopravy a Ministerstva životního prostředí.

Ministr dopravy Ing. Milan Šimonovský ve svém vyjádření k podanému návrhu uvedl, že veřejný zájem rozvoje a modernizace vodní cesty uvedené v napadeném ustanovení zákona vyplývá z mezinárodních závazků České republiky, konkrétně z Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu, oznámené pod č. 163/1999 Sb. (dále jen "AGN"). Napadené ustanovení se týká vodní cesty mezinárodního významu, jež je do AGN zahrnuta a je zcela obecné a normativní, neboť postihuje všechny případy rozvoje a modernizace, ke kterým může dojít na všech vodních cestách ČR zahrnutých dle AGN do vodní magistrály E 20. Toto ustanovení přitom nezasahuje do individuálního rozhodování správních orgánů v oblasti ochrany přírody a krajiny, neboť orgány ochrany přírody individuálně rozhodují, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody a krajiny (§ 56 zákona č. 114/1992 Sb.). Předmětné ustanovení rovněž neporušuje žádné ustanovení Bernské úmluvy ani čl. 35 Listiny, neboť se týká pouze stanovení veřejného zájmu na rozvoji a modernizaci dané vodní cesty. Z těchto důvodů ministr dopravy navrhnul, aby Ústavní soud návrh na zrušení ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě zamítnul.

Ministr životního prostředí RNDr. Libor Ambrozek k podanému návrhu uvedl, že napadené ustanovení upravuje konkrétní věc, což je v rozporu s požadavkem na obecnost zákona. Předmětná vodní cesta leží částečně v Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce a jedná se o budoucí území NATURA 2000, která bude vyhlášena podle kritérií směrnic Rady 92/43/EHS a 79/409/EHS. Podle názoru ministra životního prostředí nelze paušálně stanovit, že rozvoj a modernizace vodní cesty je vždy důvodem pro udělení výjimky a taková úprava je v rozporu s citovanými směrnici. Ve věci Bernské úmluvy vyjádřil ministr životního prostředí pochybnosti, zda tato úmluva patří mezi mezinárodní smlouvy ve smyslu čl. 10 Ústavy, neboť nebyla ratifikována Parlamentem ČR. Přesto však byla platně sjednána a orgány České republiky jí jsou vázány. Výjimku z povinností uvedených v Bernské úmluvě lze povolit jen individuálním právním

aktem a nikoliv paušálně zákonem. Ministr životního prostředí proto vyjádřil s návrhem skupiny senátorů na zrušení napadeného ustanovení souhlas.

III.

Účastníci řízení byli požádáni o sdělení, zda souhlasí podle ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu s upuštěním od ústního jednání, přičemž v přípise byli upozorněni na skutečnost, že pokud se ve stanovené lhůtě nevyjádří, bude jeho souhlas ve smyslu § 101 odst. 4 o. s. ř. předpokládán. Právní zástupkyně navrhovatelů i předseda Senátu PČR souhlas s upuštěním od ústního jednání vyjádřili, Poslanecká sněmovna PČR své vyjádření k žádosti nezaslala.

IV.

Ústavní soud v souladu s ustanovením § 68 odst. 2 zákona o Ústavním soudu zkoumal, zda zákon, jehož ustanovení je posuzováno z hlediska ústavnosti, byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

Ze sněmovních tisků a těsnopiseckých zpráv, jakož i z vyjádření účastníků řízení Ústavní soud zjistil, že Poslanecká sněmovna schválila vládní návrh novely zákona o vnitrozemské plavbě, včetně nově vloženého ustanovení § 3a, podle sněmovního tisku č. 343/0 na své 23. schůzi dne 12. prosince 2003 potřebnou většinou hlasů poslanců, když při kvoru 70 poslanců pro přijetí návrhu hlasovalo 82 a proti přijetí návrhu bylo 25 poslanců. Návrh zákona byl postoupen Senátu, který jej projednal dne 21. ledna 2004 na své 13. schůzi a usnesením č. 338 vrátil Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy (při kvoru 28 senátorů hlasovalo pro vrácení návrhu Poslanecké sněmovně 37 senátorů, proti hlasovalo 7 senátorů).

Poslanecká sněmovna vrácený návrh zákona znovu projednala jako sněmovní tisk č. 343/5 a č. 343/6 a hlasovala o něm na své 27. schůzi dne 20. února 2004. Při kvoru 94 poslanců pro přijetí návrhu zákona ve znění schváleném Senátem hlasovalo 140 poslanců a proti přijetí návrhu 7 poslanců. Poté byla novela zákona o vnitrozemské plavbě podepsána ústavními činiteli a řádně vyhlášena ve Sbírce zákonů v částce 39 pod č. 118/2004 Sb.; účinnosti nabyla dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost (tj. dne 1. května 2004). Novela zákona o vnitrozemské plavbě tak byla přijata ústavně předepsaným způsobem a v mezích Ústavou stanovené kompetence při dodržení pravidel stanovených v čl. 39 odst. 1 a 2 Ústavy.

Ústavní soud konstatuje, že návrh splňuje všechny náležitosti stanovené zákonem o Ústavním soudu a nic nebrání jeho projednání plénem Ústavního soudu.

V.

Pro úplnost je třeba uvést, že napadené ustanovení bylo do vládního návrhu novely zákona vloženo pozměňovacím návrhem obsaženým v usnesení hospodářského výboru Poslanecké sněmovny č. 155 z jeho 23. schůze, uskutečněné dne 3. prosince 2003. V návrhu zákona, schváleném Poslaneckou sněmovnou dne 12. prosince 2003 (sněmovní tisk č. 343/4), znělo ustanovení § 3a takto:

"§ 3a

Rozvoj a modernizace vodní cesty vymezené vodním tokem Labe od říčního km 129,1 (Pardubice), na státní hranici se Spolkovou republikou Německo a vodním tokem Vltava od říčního km 91,5 (Třebenice) včetně plavebního kanálu Vraňany - Hořín po soutok s vodním tokem Labe včetně výústní části vodního toku Berounky po přístav Radotín, je ve veřejném zájmu. Pokud tato vodní cesta leží ve zvláště chráněném území, na činnosti související s jejím rozvojem a modernizací se zákazy stanovené podle zvláštního právního předpisu^{1a)} nevztahují.

Pozměňovací návrh, který Senát schválil dne 21. ledna 2004, požadoval vypustit v ustanovení § 3a větu druhou, včetně poznámky pod čarou č. 1a). Jak již bylo shora uvedeno, Poslanecká sněmovna tento senátní návrh přijala.

Napadené ustanovení v platném znění obsahuje tento text:

"§ 3a

Rozvoj a modernizace vodní cesty vymezené vodním tokem Labe od říčního km 129,1 (Pardubice), na státní hranici se Spolkovou republikou Německo a vodním tokem Vltava od říčního km 91,5 (Třebenice) včetně plavebního kanálu Vraňany - Hořín po soutok s vodním tokem Labe včetně výústní části vodního toku Berounky po přístav Radotín, je ve veřejném zájmu."

VI.

Ústavní soud posoudil předložený návrh na zrušení ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě a shledává, že tento návrh je důvodný. Napadené ustanovení je protiústavní, protože jím došlo k porušení principu dělby moci zakotveného v čl. 2 odst. 1 Ústavy. Tím, že Parlament v zákoně

označil rozvoj a modernizaci konkrétní vodní cesty za veřejný zájem, nedodržel požadavek obecnosti právního předpisu, aplikoval neurčitý právní pojem v konkrétním případě a zasáhl tak do pravomoci svěřené moci výkonné.

Ústavní soud se v řadě svých rozhodnutí opakovaně vyjádřil k požadavku obecnosti právního předpisu. V nálezu sp. zn. Pl. 55/2000 konstatoval následující:

"K základním principům materiálního právního státu náleží maxima všeobecnosti právní regulace (požadavek obecnosti zákona, resp. obecnosti právních předpisů). Všeobecnost obsahu je ideálním, typickým a podstatným znakem zákona (resp. i právního předpisu vůbec), a to ve vztahu k soudním rozsudkům, vládním a správním aktům. Smyslem rozdělení státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní je svěřeni všeobecné a prvotní mocenské regulace státu zákonodárství, odvozené všeobecné mocenské regulace a rozhodování o individuálních případech správě a výlučně jenom rozhodování o individuálních případech soudnictví. **Z uvedeného vymezení definičního znaku pojmu zákona (resp. právního předpisu) se pak odvíjí pojem zákona (právního předpisu) v materiálním smyslu, od něhož nutno odlišovat zákony (právní předpisy) ve smyslu formálním. Jsou-li zákony ve smyslu formálním akty zákonodárského orgánu, kterými tento "povoluje, popřípadě schvaluje určitá konkrétní opatření výkonných orgánů (státní rozpočet, státní smlouvy apod.)", přičemž "tradiční nauka se domnívá, že zákonový orgán v takových případech vydává - ve formě zákonů - správní akty."** (F. Weyr, Československé ústavní právo, Praha 1937, s. 37), podzákonými právními předpisy ve smyslu formálním (a nikoli materiálním) jsou pak právní předpisy, vydávané vládou, ministerstvy a jinými správními orgány, jež stanovují právní postavení přesně individualizovaných (označených) subjektů. Jakkoli jsou svou formou pramenem práva (právním předpisem), svým obsahem jsou tudíž aplikací práva."

Argumenty pro obecnost právního předpisu analyzoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. 12/02, ve kterém mj. uvedl:

"V předmětné věci nutno ale tato hlediska vztáhnout na posouzení zákona, jenž upravuje jedinečný případ, který tudíž vybočuje i z jednoho ze základních materiálních znaků pojmu zákon, jímž je obecnost. Připomeňme, že požadavek všeobecnosti zákona je důležitou součástí principu panství zákona a tím rovněž právního státu. Zvláštním argumentem proti zákonům, týkajícím se jedinečných případů, je princip dělby moci, čili odčlenění zákonodárné, výkonné a soudní moci v demokratickém právním státě. Čl. I oddíl 9 Ústavy USA v této souvislosti stanovil: "Nesmí být vydán žádný zákon, jehož obsahem by byl soudní rozsudek."

Ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě stanoví, že rozvoj a modernizace konkrétně vymezené vodní cesty je ve veřejném zájmu. Nepochybně tedy upravuje jedinečný případ a schází mu tak podstatný materiální znak právní normy, jímž je obecnost. Materiálně se proto nejedná o právní předpis, ale napadené ustanovení je de facto individuálním právním aktem (srov. V. Knapp, Teorie práva, Praha, 1995, str. 149-150). Ústavnímu soudu náleží posoudit, zda tato skutečnost zakládá protiústavnost napadeného ustanovení.

Jelikož napadené ustanovení bylo do návrhu novely zákona vloženo pozměňovacím návrhem až v průběhu projednání návrhu Poslaneckou sněmovnou, neexistuje k němu důvodová zpráva a jeho konkrétní účel a cíl lze pouze odhadovat. Je nicméně zjevné, že napadené ustanovení sleduje ulehčení rozvoje a modernizace konkrétně vymezené vodní cesty. Prokázání veřejného zájmu je přitom nezbytné v případě vyvlastnění či nuceného omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny a na ně navazujícího ustanovení § 108 zákona č. 50/1976 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na původní znění napadeného ustanovení je rovněž dále vhodné citovat ustanovení § 43 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů: "Výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích podle § 16, § 26, § 29, § 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a § 45i v případech, kdy veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, povoluje v každém jednotlivém případě svým rozhodnutím vláda".

Napadené ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě tedy vylučuje, aby správní orgán ve správním řízení zjišťoval veřejný zájem na rozvoji a modernizaci předmětné vodní cesty, neboť ten je již určen samotným zákonem. Takovéto řešení, tj. deklarování veřejného zájmu v konkrétně určené věci zákonem, pokládá Ústavní soud za protiústavní.

Otázkou veřejného zájmu se Ústavní soud zabýval např. v nálezu sp. zn. I. ÚS 198/95, ve kterém mj. uvedl:

"Nelze totiž přehlédnout, že ne každý kolektivní zájem lze označit jako veřejný zájem společnosti na zachování neoprávněné stavby. V této souvislosti je možno dovodit, že pojem "veřejný zájem" je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Otázkou obecného zájmu se zabývá např. F. A. Hayek v publikaci "Právo, zákonodárství a svoboda", II. díl, (vydala ACADEMIA Praha, 1991), na straně 14. Autor uvádí, že "často se mylně naznačuje, že všechny kolektivní zájmy jsou obecnými zájmy společnosti; avšak v mnoha případech může být uspokojování kolektivních zájmů jistých skupin s obecnými zájmy společnosti v naprostém rozporu. Celé dějiny vývoje demokratických institucí jsou dějinami boje za to, aby se jednotlivým skupinám zabránilo ve zneužití vlády ve prospěch kolektivních zájmů těchto skupin." Je proto nutné, aby k omezení vlastnických práv docházelo jen po pečlivém zvážení základní podmínky, zda je omezení nutné ve veřejném zájmu."

Veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění rozhodnutí, jehož ústředním bodem je otázka existence veřejného zájmu, pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou soukromých, partikulárních zájmů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce (typicky např. o vyvlastňování) a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit. Z těchto důvodů je zjišťování veřejného zájmu v konkrétním případě typicky pravomocí moci výkonné a nikoliv zákonodárné.

Z napadeného ustanovení zákona nelze zjistit, z jakých důvodů zákonodárce přiznal rozvoji a modernizaci konkrétně vymezené vodní cesty status veřejného zájmu, zda zjišťoval případné protichůdné zájmy a jak se s jejich existencí vyrovnal. Je ostatně zřejmé, že tyto okolnosti ani zjistit nelze, neboť zákonodárský proces není vybaven prostředky pro posuzování individuálních případů se všemi jejich souvislostmi a důsledky.

Vztahem mezi mocí výkonnou a zákonodárnou se zabýval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. 1/2000, ve kterém uvedl:

"Tento systém (pozn. národních výborů) byl nahrazen právním státem, založeným na dělbě státních mocí: zákonodárné, výkonné a soudní, v němž Parlament České republiky, tvořený Poslaneckou sněmovnou a Senátem, má jen moc zákonodárnou a jakoukoli výkonnou, příp. soudní pravomoc postrádá. Jediná výkonná pravomoc Poslanecké sněmovny spočívá v možnosti disciplinárně stíhat své členy a rozhodovat o souhlasu s jejich trestním stíháním; dále ještě vykonává nezákonné funkce, spočívající v možnosti zřídit vyšetřovací komisi pro vyšetřování věcí veřejného zájmu a možnost interpelovat vládu a její členy. Nesmí tedy Poslanecká sněmovna jakkoli do moci výkonné a do samosprávy zasahovat, s výjimkou podnětu, resp. doporučení apod."

Napadeným ustanovením došlo nejen k zásahu moci zákonodárné do moci výkonné, ale bylo jím omezeno rovněž právo na soudní přezkum. Případná správní rozhodnutí (např. o vyvlastnění), učiněná v souvislosti s výstavbou a modernizací předmětné vodní cesty, budou sice přezkoumatelná soudem v rámci správního soudnictví, ale z tohoto přezkumu bude vyloučena otázka existence veřejného zájmu, neboť ten je již stanoven zákonem, kterým jsou obecné soudy podle článku 95 odst. 1 Ústavy vázány. V případě neexistence napadeného ustanovení by obecné soudy mohly přezkoumávat, zda správní orgány při aplikaci neurčitého právního pojmu "veřejný zájem" v konkrétní situaci nepřekročily zákonem stanovené meze správního uvážení (srov. § 78 odst. 1 s.r.s.); to však napadená právní úprava de facto vylučuje.

Otázkou vyloučení soudního přezkumu v případě individuální právní regulace se zabýval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 40/02, ve kterém mj. uvedl:

"Individuální regulaci obsaženou v právním předpisu, zbavující adresáty možnosti soudního přezkumu naplnění obecných podmínek normativní úpravy u konkrétního subjektu, jíž schází transparentní a akceptovatelné odůvodnění ve vztahu k možnosti regulace obecné, nutno tudíž považovat za rozpornou s principem právního státu (čl. 1 Ústavy), jemuž je imanentní dělba moci a soudní ochrana právům (čl. 81, čl. 90 Ústavy)."

Přestože napadeným ustanovením není soudní přezkum zcela vyloučen, je jeho omezení natolik závažné, že závěry vyslovené v citovaném nálezu plně dopadají i na posuzovaný případ.

Vzhledem k výše uvedeným argumentům má Ústavní soud zato, že napadené ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě je neslučitelné s principy právního státu, zejména s principem dělby moci, a je v rozporu s čl. 1, čl. 2 odst. 1 a 3, čl. 81 a čl. 90 Ústavy a rovněž čl. 36 Listiny. Z pohledu

naznačených ústavních kautel jeví se proto návrh na zrušení ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě důvodným.

Proto Ústavní soud ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě podle ustanovení § 70 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zrušil.

S ohledem na tyto důvody, které vedly ke zrušení napadeného ustanovení zákona, se Ústavní soud již blíže nezabýval dalšími námitkami ve vztahu k porušení Bernské úmluvy, které návrh obsahoval.

Projednávaná právní problematika i všechny skutkové okolnosti případu byly dostatečně zřejmy z listinných podkladů. Protože se od ústního jednání nedalo očekávat další objasnění věci, Ústavní soud od něj se souhlasem účastníků upustil podle § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

Poučení:

Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 28. června 2005